

Rådgivende Ingeniørers Forening
Norske arkitekters landsforbund
Arkitektbedriftene i Norge

Dato: 07.01.2025

Direktoratet for byggkvalitet
v/ Per Arne Horne, Brit Roald, Kristin Sletbak-Larsen

Innspill til prosess vedrørende endring av regelverk for kvalifikasjoner i byggesaker

Vi viser til møter mellom organisasjonene som er avsender av dette brevet og arbeidsgruppa i desember 2024. Vi takker for muligheten til innspill og dialog om utforming av endret regelverk. Tett kontakt med næringen i dette arbeidet var en forutsetning fra departementet som det er positivt at DiBK følger opp.

DiBK henter innspill fra mange aktører og hele verdikjeden. Organisasjonene som står bak dette brevet, representerer majoriteten av kompetansebedrifter og fageksperter i byggenæringen i Norge. Våre innspill knyttet til endringer av funksjoner som prosjekterende og søker bør derfor veie tungt når det skal konkluderes.

Utover innspillene vi allerede har kommet med i møtene vi har hatt, ønsker vi med dette også å levere skriftlig tilbakemelding på noen momenter vi står samlet om, og som er svært viktig for oss. Våre tilbakemeldinger tar utgangspunkt i hva vi mener styrker byggkvaliteten i Norge på en mest mulig effektiv måte.

- Vi støtter at dagens krav til faglig ledelse i bedriften styrkes ved å sette tydeligere krav til at faglig ledelse med tilstrekkelige kvalifikasjoner er til stede i prosjektet. Dette vil likevel kun ha effekt dersom kvalifikasjonskravene ikke svekkes eller fjernes helt – dvs. det må fremdeles være et system for tiltaksklasser og kompetansekrav.
- En generell reduksjon av kvalifikasjonskravene vil føre til lavere kvalitet på det som bygges, med flere byggfeil. Reduksjoner/endringer i kompetansekrav må derfor spisses og tilpasses mot enkeltfag og baseres på konsekvensanalyser. Vi opplever at delingen i «viktige og kritiske fag» og øvrige fag er kunstig. Alle prosjekteringsfag har stor betydning for helse, miljø og sikkerhet.
- Fagområdet arkitekturprosjektering sikrer helhet i prosjektene, koordinerer ulike fagområder og ivaretar stedsutvikling og estetiske kvaliteter. Arkitekturprosjektering gjennom konseptutvikling i tidligfase er avgjørende for å oppnå bærekraftige løsninger. Manglende eller reduserte krav til arkitekturkompetanse vil redusere den helhetlige byggkvaliteten. Utdanningskravet for arkitekturprosjektering må være arkitektfaglig utdanning på masternivå i dagens tiltaksklasse 2 og 3.

- Det bør åpnes for at brannteknisk konsept i tiltaksklasse 3 kan prosjekteres/kontrolleres av faglig ledelse med spesialisert bachelorgrad innen faget.
- Fagskole er ingen prosjekteringsutdannelse. Dette sier fagskolene selv. Dette er en praktisk utdannelse rettet mot bygging og ledelse av byggeprosesser. Det bør derfor ikke åpnes generelt for at fagskole er tilstrekkelig for prosjektering i tiltaksklasse 2, slik det ble gjort for noen år siden. Det kan imidlertid være tilstrekkelig for enkelte fag som alarm/signal, VVS og VA i tiltaksklasse 2 der prosjekteringen er svært tett knyttet til produkter og praktisk kunnskap.
- En grunnleggende utfordring med ansvarsrettsystemet, er at det i dag stilles samme krav til utdannelse i alle fag - på forskriftsnivå. Kvalifikasjonskravene kan differensieres avhengig av rolle (dvs. prosjekterende, utførende osv.) og fagområde. Det er hensiktsmessig å fortsatt se kvalifikasjonskrav i sammenheng med tiltaksklasser.
- Krav til ansvarlig søkers ansvar må opprettholdes på et tilsvarende nivå som i dag. Vedr kompetansekravene er erfaring fra byggeprosjekter/byggesaksbehandling nødvendig. Det bør imidlertid vurderes om andre typer utdanning enn tekniske utdanninger (bygg/arkitektur) kan være tilstrekkelig.
- Antall tiltaksklasser bør ikke reduseres til to. Tre tiltaksklasser er et hensiktsmessig system som ivaretar det store spennet i kompleksitet og konsekvenser ved feil. Vi støtter dog en forenkling hvor tk1 kan gjelde de aller enkleste bygg og konstruksjoner (småhus/tilbygg/ enkle frittstående konstruksjoner og infrastruktur) hvor det eventuelt ikke stilles konkrete krav til kompetanse. Alle andre bygg/konstruksjoner og områder, må omfattes av høyere tiltaksklasse hvor det stilles kvalifikasjonskrav. Generelt bør da flere fagområder løftes fra tk2 til tk3, spesielt hvis fagskole fortsatt beholdes som minimumsutdannelse generelt i tk2.
- Kontroll og tilsyn som virkemiddel kan gjerne styrkes både ift detaljprosjektering og utførelse. Vi vil imidlertid påpeke at feil alltid bør fanges opp tidligst mulig i prosjekteringsprosessen for å redusere konsekvenser og kostnader, og det viktigste tiltaket for å sikre dette vil fremdeles være å stille relevante kompetansekrav til de som har ansvaret for prosjekteringen.

Vi ser frem til fortsatt dialog før endringsforslagene sendes ut på offentlig høring.

Med vennlig hilsen

Utviklingssjef
Ari Soilammi
RIF

Fagsjef, arkitekt M.Arch MNAL
Kai Reaver
NAL

Adm. dir.
Steinar Skjerdingstad
AiN